

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Shemot

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 596 [1836 oder 1837]

י רתסא תלגמ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8818

אֶת־יְמֵי הַפְּרִים הָאֵלֶּה בְּזִמְנֵיהֶם
 כַּאֲשֶׁר קָיָם עֲלֵיהֶם מִרְדְּכָי
 הַיְהוּדִי וְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְכַאֲשֶׁר
 קָיָמוּ עַל־נַפְשָׁם וְעַל־זְרַעֲם דְּבָרֵי
 הַצּוֹמֹת וְזַעֲקָתָם: (לג) וּמֵאֵמֶר
 אֶסְתֵּר קָיָם דְּבָרֵי הַפְּרִים הָאֵלֶּה
 וְנִכְתָּב בַּסֵּפֶר: ס י (א) וַיֵּשֶׁם
 הַמֶּלֶךְ אֶחָשֶׁרֶשׁ מִסַּעַר הָאָרֶץ
 וְאֵיִי הַיָּם: (ב) וְכָל־מַעֲשֵׂה תִקְפוֹ

טאן דיעוען פורים. טאגען
 איממערוועהרענדן בעשטאנד
 געבע נאך איהרען בעשטימט
 טען צייטען, זא וויא עם איה.
 נען דער יהודי מרדכי אונד
 דיא קעניגין אסתר שאן אויפֿ
 געטראגען, אונד זא וויא זיא
 אויף זיך אונד איהרע נאכֿ
 קאממען יענע פֿאכטען. אונד
 בעטהאגע בעשטעטיגעט
 האכען. (לג) זא וואורדען דיע.
 זע רעכטע דעס פורים דורך
 דאן קעניגליכע ווארט אסתר'ס
 בעשטעטיגט, אונד דיא
 געשיכטע דעסעלבען אין
 דער הייליגען שריפט אויפֿ
 גענאמען.

וגבורתו

אחשורוש קיי

י (א) דער קעניג אחשורוש האטטע זיך דאן גאנצע פֿעסטע לאנד זאממט דען
 אינזעלן דעם מערעם צינזאך געמאכט. (ב) דיא גאנצע געשיכטע זיינער מאכט אונד
 ר ש י

לשנה השנייה חזרו ושלחו ספרים שיעשו פורים: (לב) ומאמר אסתר קים וגו'. אסתר נקסה
 מאת חכמי הדור לקביעם ולכתוב ספר זה עם שאר הכתובים וזהו ונכתב בספר:

ב א ו ר

שאלמר ומאמר אסתר קים וגו' לא מאמר מרדכי לנדו: (לא) קים מרדכי ואסתר, היפך ותכתוב
 מטעם הידוע, וטעם עליהם על היהודים: וכאשר, הם בעלמם כבר קימו על נפשם ועל
 זרעם עשיית הפורים, וכאשר קיימו גם דברי הלומות וזעקתם, ומאמר וכאשר קיימו כסול נטעם,
 וכל א"כ האתנחתא במקומה כראוי: דברי הצומות וזעקתם, על דעת רבים על יום תענית
 אסתר, ולפי דעתי שכתבנו ז"ל קבעו יום התענית הזה, וטעם דברי הלומות על הנוצרים בספר
 זכריה שהן בתמוז ואב ותשרי וטבת, והטעם שראוי שיקיימו היהודים עליהם לשמות בימי הפורים
 כאשר קיימו על נפשם ועל זרעם להתענות בימי אבולס כאשר הוצקעה העיר ושורף הבית ולזעוק
 אל השם בימי התענית (מדברי הראב"ע), וכן הוא דעת הרלב"ג: (לב) ומאמר אסתר, כמו
 שנארנו להיות מלכה ומלת האלה שב על דברי לא על פורים (הראב"ע): ונכתב, נקמץ העי"ן
 ל' הוה, כלומר כמו שמאמר אסתר קים דברי הפורים בן הסב שמעשה ההוא נכתב עתה בספר:
 בספר, כפתחות הני"ת הוא הידוע בימיהם ואבד הספר, כאשר לא מלאנו מדרש עדו וספרי
 שלמה וספרי ד"ה למלכי ישראל וספר מלחמות ה' וס' הישר (הראב"ע). והיותו נבין נראה כדעת
 רש"י שנכתב עם שאר הכתובים בספרי קודש, וכן הוא מתורגם אשכנזית, ומענין כתיבת המגלה
 וכותביה עיין במ"הם:

י (א) וישם וגו', אמר הראב"ע ח"ל, זה הכתוב להודיע כי הללית ככל דרכיו ונראה גבורתו
 אחר היות מרדכי לו למשנה ע"כ, והיותו נכון שטעמו וכבר שם, חובר גדולת המלך
 כדי להעיר על גדלת מרדכי שהיה משנה למלך התקף הזה, ובכל זאת היה עניו ורצוי לרוב
 אהיו וגו': הארץ, זה החלק מהיישוב שבו מחוברות מדינות והומות רבות זו בזו בלי פרוד ימים
 יקרא ארץ, כל"א (דחזו פֿעסטע לזונד). והחלק הקטן מיבשה המוקף ים מכל לך יקרא אי (איינע
 אינזעל): ואיי הים, יתכן היותם איי אלישה בחלק אייראפא האכנזים כלע"ז (מרכיפֿעלזונדוס
 העלענשפֿאנטוס), שהם יותר מן אל"ף ות"ק איים סמוך לתורגמה, כחזכר בס' גמ"הש להרמב"מ
 ז"ל (בראשית יו"ד), ויראה מזה היות אשורוש המלך קאערקאעם כמבואר במ"הם: (ב) וכל

מגלת אסתר י

תרגום אשכנזי פח

וּגְבוּרָתוֹ וּפְרָשָׁת גְּדֻלַּת מְרַדְכֵי
אֲשֶׁר גָּדְלוֹ הַמֶּלֶךְ הַלְוֵא־הֵם
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי מְדֵי וּפְרָם: (ג) כִּי וּמְרַדְכֵי
הִי־הַיְהוּדִי מִשְׁנֵה לַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ
וְגָדוֹל לַיְהוּדִים וְרָצוּי קָרוֹב אֲחִיו
דָּרַשׁ טוֹב לְעַמּוֹ וְדָבַר שְׁלוֹם
לְכָל־זָרְעוֹ: פ

געוואלט אבער, זא וויא דיא
אויסערארדענטליכע גרעסע
מרדכי'ס, צו וועלכער איהן
דער קעניג ערהאבען, שטעהן
בעשריעבען אין דען טאגעביי.
בערן דער קעניגע פאן מעדיען
אונד פערזיען. (ג) דאך וואר
מרדכי דער יהודי, דער צוויי.
טע נאך דעם קעניג אחשורוש
אונד דער גרעסטע זיינער נאָ.
ציאן, געפעלליג געגען דיא
מענגע זיינער פריינדע, וואהל.
וואללענד געגען זיין פאלק,
אונד היילבריינגענד פיר איה.
רע גאנצע נאָקאממענשאפט.

ר ש י

י (ג) לרוב אחיו. ולא לכל אחיו מלמד שפירשו ממנו מקלת סנהדרין לפי שנעשה קרוב למלכות
והיה בטל מתלמודו: לכל זרעו. מוסב על עמו לכל זרע עמו:

ב א ו ר

מעשה חקפו וגבורתו, כלו' שימת המס הזכור עתה הוא לבד פרט אחד מדברי מלכותו אמנם כל
מעשה חקפו וגבורתו וגו': ופרשח, אמרו טעמו ובאור גדולת מרדכי, והיותו נכון שהוא על
המופרש מן המורגל (רצו אויסערארדענטליכע) כמו שם פלא הנגזר מן והפליתי ביום ההוא (שמו'
ח') שהוא ג' כ לשון הפרשה, ואפשר שזה גם טעם פרשת הנסף דלעיל, רבוי הנסף הענוס שאמר
המן לשקול על גזוי המלך: (ג) כי מרדכי היהודי וגו', חד מן חבריא אמר טעם כי לאמת פרשת
גדולת מרדכי הן למלכו והן ליהודים ולאמר שכל זה הנהיג את עכמו באופן שהיה רצוי לאחיו
וגו', וחד אמר טעם כי אף על פי ורבים כן: וגדול ליהודים, ואף על פי שהיה הגדול
שניהודים מ"מ היה רצוי וגו', וידוע שלפעמים חבוא הלמ"ד בעבור יחס המלטרף, וחד מן
חבריא אמר למ"ד ליהודים היא למ"ד התכלית ומוסב למטה, שאף כי היה משנה למלך לא
שמש בגדולתו כי אם לטובת היהודים, והי' רצוי בעבור זה וגו', והראשון יותר נכון: לרוב
אחיו, אמרו הטעם לרובם ולא לכלם, לדעת רש"י לפי שנעשה קרוב למלכות והיה בטל
מתלמודו, ולדעת הראב"ע לפי שאין יכולת באדם לרבות הכל בעבור קנאת האחים. אמנם
לא יתכן היות כונת הכותב כאן למעט כי אם להפליג, וטעם אחיו מאסתמו, כי אח"כ זכר
את עמו וטעם לרוב לרצוי, ונהפוך הוא, שאע"פ שרבים היו אחיו מ"מ היה אהוב לכלם
בעבור מדותיו הטובות, וכן היה לכל עמו כי הי' תמיד דורש לעשות טוב להם: ודובר שלום
לכל זרעו, של עמו הזכור, כי אף אחרי מותו הטיבו מלכי פרס ליהודים בעבורו. וטעם
דובר, או נמשעו שהים מליץ טוב להם, או שהוא לשון הנהגה כמו דבר אחד לדור, כלומר
שהניא לכל זרעם שלום: